30/06/2025

Ο Μητροπολίτης Σπάρτης για τον Απόστολο των Εθνών Παύλο

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Μονεμβασίας και Σπάρτης

Την μνήμη των Πρωτοκορυφαίων Αποστόλων Πέτρου και Παύλου τίμησε την Κυριακή 29 Ιουνίου 2025 η Εκκλησία μας. Με αφορμή την μεγάλη αυτή εορτή, Η Ιερά Μητρόπολη Μονεμβασίας και Σπάρτης δημοσιεύει ομιλία που εκφώνησε κατά το παρελθόν ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σπάρτης κ. Ευστάθιος, ως εκπρόσωπος της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, στον Ιερό Ναό Αποστόλου Παύλου επί της οδού Ψαρών στην Αθήνα, για τον ιδρυτή και προστάτη της

Εκκλησίας της Ελλάδος Απόστολο Παύλο.

Παρακάτω η ομιλία:

Μακαριώτατε

Σεβασμία τῶν Ἱεραρχῶν χορεία

Συμπρεσβύτεροι καί Συνδιάκονοι ἀδελφοί μου

Ἐντιμότατοι ἄρχοντες τῆς περιωνύμου πόλεως τῶν Ἀθηνῶν

Φιλέορτοι χριστιανοί μου ἀγαπητοί,

«Ἡ πάνσεπτος μνήμη τῶν σοφωτάτων καί κορυφαίων Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου πάλιν ἐπέλαμψεν τοῖς πέρασι σήμερον» καί καλούμαστε ὅλοι οἱ μετέχοντες τοῦ Μυστηρίου τῆς θείας καταλλαγῆς καί τῆς ἐσχατολογικῆς ἑνότητος νά συντιμήσουμε, νά συμπανηγυρίσουμε καί νά συνεορτάσουμε «Παῦλον τόν Πρῶτον μετά τόν Ἕνα καί αὐτόν τόν κορυφαῖον θεσπέσιον Πέτρον».

Αἰσθάνομαι πιεστικό τό χρέος ἐκ προοιμίου νά ἐκφράσω καί καταθέσω τήν εὐχαριστία μου πρός τήν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας μας καί πρός τόν Πρόεδρο αὐτῆς Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμο, γιά τήν τιμητική ἀνάθεση, ὅπως ἀρθρώσω λόγο ἑορταστικό στή σημερινή μεγάλη ἑορτή.

Ὅμως τί νά εἴπω ὁ ἐλάχιστος ἐγώ, ὅταν δυσκολεύεται νά ἐπαινέσει τούς Ἁγίους Ἀποστόλους, ὁ βετεράνος τοῦ ἄμβωνος «χρυσοῦς τήν γλῶτταν χρυσούς καί τήν καρδίαν» πρωθιεράρχης τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων Ἱερός Χρυσόστομος ἀναφωνῶντας: «Οὐχ εὑρίσκω λόγον ἐπάξιον ἐγκωμιᾶσαι τούς ἐγκωμιάσαντας τό γένος ἡμῶν, τούς τήν ἅπασαν γῆν καί θάλασσαν περιελθόντας καί τάς ρίζας τῶν ἁμαρτημάτων ἀνασπάσαντας καί τά σπέρματα τῆς εὐσεβείας καταβαλόντας, ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἀπειθούντων ἀνθρώπων, Πέτρον τόν Καθηγητήν τῶν Ἀποστόλων, Παῦλον τόν γνωριστήν τῆς οἰκουμένης καί τῶν ἄνω δυνάμεων συμμέτοχον˙ Πέτρον τῶν ἀγνωμόνων Ἰουδαίων χαλινόν καί Παῦλον τῶν Ἐθνῶν τήν παράκλησιν»;

Ἐπικαλούμενος τή Χάρη τοῦ Παναγίου Πνεύματος θά προσπαθήσω νά ἐπικεντρώσω τόν πτωχό λόγο μου, στή χαρισματική προσωπικότητα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, στήν ἀπρόσμενη μεταστροφή του καί στή διδαχική σπορά του «εἰς πάντα τά ἔθνη».

Ἡ προγνωστική καί φιλάδελφη ἀγάπη τοῦ Κυρίου μας τρέχει πάντοτε πίσω ἀπό τό πολύτιμο θήραμά της. Ἀπό τήν προκλητική καί προσκλητική αὐτή ἀγάπη δέν ἦταν δυνατό νά ξεφύγει ὁ μέγας Διώκτης Του. Ὁ Σαούλ βαδίζοντας πρός τή Δαμασκό πέρασε αἰφνίδια μέσα ἀπό ἕνα μυστηριακό θάνατο καί βίωσε ὑπερκόσμια ἐκπληκτικές θεωρίες καί ἐμπειρίες.

«Ἐχθροί ὄντες κατηλλάγημεν τῷ Θεῷ» θά κηρύξει καί θά γράψει ἀργότερα ἐξομολογητικά ὁ ἴδιος.

Ὄντως σέ ὥρα μένους διωκτικοῦ καί δράσεως ἀντιχρίστου ἔλαβε χώρα μιά καρποφόρα πνευματική γέννηση. Μιά παράδοξη προσωπική ἀναγέννηση ἑνός μεγάλου ἀνδρός, ὁ ὁποῖος θά πρωταγωνιστοῦσε μέ ἡγεμονικό δυναμισμό στήν παγκόσμια ἱστορία.

«Ὤφθη κἀμοί», μᾶς βεβαιώνει ἐνῶ ταυτόχρονα συμβαίνουν μέσα του τεράστιες ἀνακατατάξεις. Αἰσθάνεται ἔντονα νά μεταστρέφεται πνευματικά, νά γεννᾶται ἐκκλησιαστικά, νά εἰσοδεύει στά ἅγια τῶν ἁγίων καί νά χρίεται ἀπό τόν ἴδιο τόν Κύριο, ὡς «ἐκλεκτό σκεῦος».

Βιώνει τό δικό του ἀναστάσιμο Πάσχα, τό δικό του πνευματικό πέρασμα:

– Ἀπό τή στείρα ζωή τῆς φαρισαϊκῆς τυπολατρίας πρός τή ζωή τῆς θείας Χάριτος καί ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας.

– Ἀπό τή θρησκειοποιημένη νομολογία τῶν ταλμουδικῶν κανόνων πρός τή φιλοκαλική ἀνοικτοσύνη τῆς ἐν Χριστῷ οἰκονομίας.

– Ἀπό τή νύκτα τῆς δικαιωματικῆς καί δικαιωτικῆς ἁμαρτίας πρός τή θαλπωρή τῆς ἀγάπης χωρίς δικαιώματα.

– Ἀπό τήν ἐμπαθῆ Συναγωγή, στήν Ἁγιωτάτη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, «ταύτης δέ νυμφαγωγός ἐστίν ὁ θεσπέσιος Ἀπόστολος Παῦλος, ὁ σοφός ἀρχιτέκτων, ὁ πρότερον μέν πορθῶν καί λεηλατῶν αὐτήν», κατά τόν ὅσιο Ἐφραίμ τόν Σῦρον.

Εἶναι πράγματι ἀνεξιχνίαστο καί ἀκατάληπτο τό σχέδιο τοῦ Θεοῦ, γιά κάθε ἄνθρωπο. Εἶναι μυστήριο τό πῶς σκέπτεται ὁ Τριαδικός Δημιουργός μας, μέ ποιό τρόπο ἐνεργεῖ καί μέ ποιό παιδευτικό μέσο οἰκονομεῖ καί συνδυάζει τή Λυτρωτική Χάρη Του μέ τήν ἀνθρώπινη ἐλευθερία.

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἀπεδέχθη συνειδητά τή θεϊκή παρέμβαση καί φωτιστική πρόσκληση καί ὑποτασσόμενος σ’ αὐτή ἀπάντησε ταπεινά «γένοιτό μοι κατά τό ῥῆμα Σου» ὥς ἔκανε παλαιότερα ἡ Παρθένος Μαρία.

Ἀπό τή στιγμή τῆς ἀποδοχῆς καί ὑποδειγματικῆς συγκαταθέσεώς του πρός τό θέλημα τοῦ Θεοῦ ἀρχίζει προδρομικά ἡ εὐλογημένη ἀπαρχή γιά τήν Εὐαγγελική εἰσόδευση καί στροφή τοῦ ἐθνικοῦ κόσμου πρός τήν ἀποκεκαλυμμένη Ἀλήθεια τοῦ Μόνου Θεοῦ.

«Ὁ πυρός θερμότερος, ὁ σιδήρου εὐτονώτερος, ὁ ἀδάμαντος στερρότερος» θεῖος Παῦλος ἀνήκει πλέον στίς ἀπόλυτα μεγάλες μορφές. Ταυτίζεται μάλιστα μέ ἐκεῖνες τίς κορυφαῖες, χαρισματικές καί φωτισμένες προσωπικότητες, οἱ ὁποῖες ὄχι μόνον ἐπηρέασαν τόν τρόπο τοῦ προσωπικῶς σκέπτεσθαι καί τοῦ κοινωνικῶς ζῆν, ἀλλά διεμόρφωσαν θεμελιακά καί οἰκοδόμησαν πνευματικά τή συλλογική συνείδηση τῆς χριστιανικῆς Δύσεως.

Μια βασική ἀρχή τοῦ θείου σχεδίου τῆς Σωτηρίας, ὥστε νά διδαχθοῦν, γιά νά κοινωνοῦν ἀλληλοπεριχωρητικά μεταξύ τους οἱ ἄνθρωποι, εἶναι ὅτι ὁ ἕνας γιά νά ὁδηγηθεῖ πρός τόν Θεό χρειάζεται τή βοήθεια τοῦ ἄλλου. Καί ἡ περίπτωση τοῦ σήμερον ἑορταζομένου Ἀποστόλου εἶναι χαρακτηριστική. Ὁ Σαῦλος διά τοῦ Ἀνανίου πληροφορεῖται τό θέλημα τοῦ Θεοῦ καί λαμβάνει τό ἅγιο βάπτισμα, βαδίζοντας ἔτσι ταπεινά καί μέ πνεῦμα μαθητείας στόν ἱερό σύνδεσμο τῆς Ἐκκλησίας. Κατόπιν μέ τήν εὐλογία τῆς Ἀποστολικῆς Συνόδου ἀναλαμβάνει τή διακονία τοῦ λόγου πρός τά ἔθνη, γιά νά προσαγάγει αὐτός ὡς ἄλλος Ἀνανίας, ἄλλους προσερχομένους, κατηχουμένους καί νεοφωτίστους ἀδελφούς, καί ἀναδεικνύεται «Χριστοκῆρυξ καί τῶν Ἐθνῶν σαγηνευτής».

Οἱ ἐρευνητικές μελέτες τῶν λόγων του ὑπογραμμίζουν τό ὀρθόδοξο μέτρο καί κριτήριο τῆς ἱεραποστολικῆς διακονίας τῆς Ἐκκλησίας. Τό πρότυπο προσωπικῆς δράσεως στήν ἱεραποστολή διαμορφώνεται πρωτίστως ἀσκητικά. Ὁ Ἱεραπόστολος ἀγωνίζεται ἀρχικά γιά τόν καθ’ ὁλοκληρίαν ἐγκεντρισμό του στή ζωή τοῦ Χριστοῦ, ὥστε τελικά νά αὐτοπροσφέρει τόν ἔσω χριστοποιημένο καί φωταγωγημένο ἑαυτό του ὡς θεούμενο σφάγιο στή διακονία τῆς σπορᾶς τοῦ Λόγου πρός τούς ἀδελφούς. Αὐτή τήν εὐλογημένη προδιαγραφή ἀκολούθησε πρῶτος, «ὁ Πρῶτος μετά τόν Ἕνα».

«Ὡς ἄριστος ἀροτήρ τό ἄροτρον ἔχων τῆς διδασκαλίας» φιλόπονα ἔσπειρε παντοῦ τή σώζουσα διδασκαλία τοῦ Εὐαγγελίου καί ἐμφάνισε τήν παρηγορητική μορφή τοῦ Ζῶντος Θεανθρώπου καί Λυτρωτοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ἀποτίοντας ἀστείρευτους διδαχικούς ἱδρῶτες, προκειμένου νά ποτίσει καί καλλιεργήσει ἀποτελεσματικά τόν

Ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου του «ὡς ἐργάτης δόκιμος».

Μακαριώτατε

Καθημερινά ζοῦμε ὅλοι σέ ἕναν διαρκῶς μεταβαλλόμενο, ἀνήσυχο, ἀβέβαιο καί ἀνασφαλῆ κόσμο. Ὅλοι εἴμαστε μάρτυρες μιᾶς καταιγίδας ἀξιακῶν ἀνακατατάξεων καί συγκλονιστικῶν ἀλλαγῶν τίς ὁποῖες ἡ διανοητική ἱκανότητά μας, ἀλλά καί ὁ καταπονημένος ψυχισμός μας ἀδυνατοῦν πλέον νά ἀφομοιώσουν καί γόνιμα νά ἐπεξεργασθοῦν. Εἶναι βλέπετε ἡ μεταπτωτική φθορά πανανθρώπινη διαχρονική κληρονομιά. Τά ἀποτελέσματα αὐτῆς τῆς τραγικῆς καταστάσεως τά βιώνουμε:

– στήν κοινωνία μας, πού συνεχῶς καταρρέει

– στόν πολιτισμό μας, πού καταστρέφεται στό ὄνομα ἑνός ἄρρωστου φονταμενταλισμοῦ

– στήν πίστη μας, πού ὅλο καί τρεμοσβήνει

– στήν προσωπική ζωή μας, πού σιγά σιγά ἀποδομεῖται καί πτωχεύει ἀπό διαχρονικές ἀξίες, παραδοσιακές μνῆμες καί ἔντιμες ἀξιώσεις.

Ἀδελφοί μου, ἄς προσέξουμε περισσότερο, γιατί ἡ κατευθυνόμενη καί ἀνορεξική μας διάθεση γιά κάθε τι πνευματικό καί ὑγιές, ὀρθό καί ἀληθές, δημιουργικό καί σωτηριῶδες, μᾶς ἔχει συμπαρασύρει ἀκούσια πρός μία ἀδιάφορη καί εὐθυνόφοβη στάση, πρός μιά ἠττοπαθῆ καί πνευματικά ἄνευρη νοοτροπία, πρός μία αὐτοκαταστροφική καί ἀντιπαύλεια συμπεριφορά. Ὅμως «μή ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία μηδέ δειλιάτω», γιατί ἡ δυναμογόνα δράση τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Σώματος, κεφαλή τοῦ ὁποίου εἶναι ὁ Ἰησοῦς, ἔχει ἄπειρες φορές ὑπερβεῖ καί θά ὑπερβαίνει κάθε φόβο, κάθε κίνδυνο καί κάθε ἀπειλή καταστροφῆς. Ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία μας ἔχει φυλάξει τήν πίστη καί τό πλαίσιο τῆς πνευματικῆς ζωῆς ὅπως ἀπορρέει ἀπό τά ἔργα τῶν πατέρων καί ἀπό τή διδασκαλία τῶν Θεοκηρύκων Ἀποστόλων καί πρώτιστα καί ἰδιαίτερα τοῦ πνευματοφόρου Ἀποστόλου Παύλου. Αὐτή εἶναι ἡ μεγάλη εἰδοποιός διαφορά μας ἀπό κάθε ἄλλη πρόταση γιά ποιότητα ζωῆς.

Ἡ Ἐκκλησία μας τροφοδοτούμενη συνεχῶς ἀπό τή διδασκαλία τοῦ μέχρι τρίτου οὐρανοῦ ἀναβάντος Ἀποστόλου ἀγωνίζεται ἐσχατολογικά καί συμπορεύεται κυρηναϊκά μέ τή ζωή κάθε πιστοῦ, ὥστε νά ἐπανεύρει τήν ποιότητα τοῦ χαρισματικοῦ βίου.

Ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία μας μέ τόν μαρτυρικό τρόπο ζωῆς της

– πάντοτε προτείνει φωτιστικές κατευθύνσεις, γιά νά ὑπερβαίνει ὁ ἀδύναμος ἄνθρωπος τίς θλιβερές συνέπειες τῶν ἀστοχιῶν του

– πάντοτε πασχίζει, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι, διδάσκοντας προγράμματα μετανοίας καί ἐσωτερικῆς ἀνασυγκροτήσεως, γιά νά ἀποκατασταθεῖ μέ τήν ὑψοποιό ταπείνωση ἡ ἀμεσότητα τῆς σχέσεως μέ τόν Θεό καί ἡ ἑνότητα μεταξύ τῶν ἀνθρώπων

– πάντοτε διακηρύσσει παρρηγορητικῶς ὅτι «δέν ὑπάρχει ἅγιος χωρίς παρελθόν καί ἁμαρτωλός χωρίς μέλλον»

– πάντοτε πορεύεται Ἀναστάσιμα μέ ἐσχατολογική εὐθύνη καί ἀκαταίσχυντη προοπτική.

Αὐτά διακηρύσσει ἡ Παύλειος θεία μεταστροφή ἡ ὁποία ὡς Προδρομική σπορά εἰσοδεύει τήν ἐπιστροφή τοῦ κόσμου πρός τήν ἀποκεκαλυμμένη Ἀλήθεια τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ.

Ἐπιτρέψατέ μου νά περαιώσω τόν λόγο, παραθέτοντας ἕνα ἀπόσπασμα τοῦ ἀπολογητοῦ τῶν τελευταίων χρόνων Ἀλεξάνδρου Σολζενίτσιν, ἀπό τό ἔργο του «ὑπεράνω ὅλων»:

«Κάθε ἄλλη ἀπόπειρα νά βρεθεῖ διέξοδος ἀπό τήν κατάσταση πού δημιουργήθηκε στόν σημερινό κόσμο, θά εἶναι στεῖρα, ἄν δέν ὑπάρξει ἐπιστροφή μετανοίας τῆς συνείδησης πρός τόν Δημιουργό τῶν πάντων. Τό νόημα τῆς ζωῆς μας δέν ἔγκειται στήν ἀναζήτηση τῆς ὑλικῆς ἐπιτυχίας, ἀλλά στήν τάση τῆς ψυχῆς γιά μιά ἄξια πνευματική ἀνάπτυξη. Ἀντί γιά βιοτικές καί ἐπιπόλαιες ἐλπίδες τῶν δύο τελευταίων αἰώνων πού μᾶς ὁδήγησαν στό μηδέν καί στά πρόθυρα τοῦ θανάτου, ἐμεῖς μέ ἀποφασιστικότητα ἄς ζητήσουμε τό θερμό χέρι τοῦ Θεοῦ, πού τό ἀπωθήσαμε μέ τόση ἐπιπολαιότητα καί οἴηση. Τίποτε ἄλλο δέν μπορεῖ νά μᾶς συγκρατήσει στόν κατήφορο πού γλιστρᾶμε».